

ВІСНОВОК
антикорупційної експертизи проекту
постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядків,
затверджених постановами Кабінету Міністрів України
від 5 квітня 2012 р. № 321 і від 1 жовтня 2014 р. № 518»

Картка проєкту

Розробник проєкту постанови: Міністерство соціальної політики України	<p>Мета проєкту – уточнення механізму забезпечення допоміжними засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення шляхом внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України:</p> <p>від 05.04.2012 № 321 «Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані такі засоби, їх переліку»;</p> <p>від 01.10.2014 № 518 «Деякі питання протезування та ортезування виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями та технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, та/або спеціальними виробами для занять спортом окремих категорій громадян, які втратили функціональні можливості кінцівки або кінцівок»</p>	Проект постанови надіслано відповідно до § 37 ² Регламенту Кабінету Міністрів України
--	--	--

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами проведення антикорупційної експертизи Національне агентство ідентифікувало у проєкті постанови такі корупціогенні фактори:

- 1) необґрунтоване встановлення вимог до фахівців підприємств щодо наявності сертифікатів про навчання та практичного досвіду роботи;
- 2) дискреційне встановлення функції щодо формування та ведення переліку підприємств, які здійснюють виготовлення, постачання та ремонт засобів реабілітації, для Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю;
- 3) дискреційне встановлення гарантійного терміну засобів реабілітації;
- 4) звуження можливості вибору особою з інвалідністю засобу реабілітації, а виробником – комплектувальних виробів для виготовлення засобу реабілітації у зв'язку з наявністю каталогу-класифікатора засобів реабілітації та комплектувальних виробів.

Крім цього, проект постанови потребує оприлюднення згідно з ч. 4 ст. 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» та проведення консультацій з громадськістю відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю

з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1. Нечітка, з порушенням принципу юридичної визначеності регламентація прав, обов'язків чи відповідальності юридичних та фізичних осіб у будь-якій сфері правового регулювання

1.1. П. 5 Порядку забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані такі засоби, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 р. № 321 (далі – постанова 321), пропонується доповнити положенням про те, що

«Фахівці підприємств повинні мати сертифікати про навчання та практичний досвід виготовлення протезно-ортопедичних виробів або підбору крісел колісних».

Правові та економічні засади забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю визначено Законом України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» (далі – Закон).

Відповідно до Закону допоміжні засоби реабілітації та комплектуючі до них, що випускаються в умовах серійного виробництва, мають відповідати вимогам технічного регламенту.

У разі реалізації продукції, що не відповідає технічному регламенту, виробник (продавець) несе відповідальність згідно із законом.

Технічний регламент щодо медичних виробів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 02.10.2013 № 753 (далі – Технічний регламент), передбачає, серед іншого, наявність у підприємства документів, що містять інформацію про якість медичних виробів, зокрема звіти про перевірки, результати випробувань, дані калібрування, кваліфікацію персоналу.

Необхідність наявності сертифікатів про навчання та практичного досвіду виготовлення протезно-ортопедичних виробів або підбору крісел колісних не передбачена ані Законом, ані Технічним регламентом.

Запропоноване безпідставне регулювання створює умови для корупційних зловживань у цій сфері.

Рекомендації НАЗК:

виключити положення щодо необхідності наявності у фахівців сертифіката про навчання та практичний досвід.

2. Встановлення або розширення дискреційних повноважень органу державної влади чи органу місцевого самоврядування або особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування,

за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форм, строків, порядку здійснення таких повноважень, контролю за їх здійсненням та відповідальності за можливі зловживання під час їх здійснення

2.1. П. 5 постанови 321 пропонується доповнити положенням, згідно з яким перелік підприємств, що здійснюють виготовлення, постачання та ремонт засобів реабілітації, формується та ведеться Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю (далі – Фонд).

Закон, який визначає засади та умови для усунення або компенсації наслідків, спричинених стійким порушенням здоров'я, не передбачає окремих повноважень Фонду в частині ведення зазначеного переліку підприємств.

Тобто законодавчих підстав для формування такого переліку немає. Крім цього, проектом постанови не визначено, яким чином підприємства включатимуться до зазначеного переліку.

Звертаємо увагу на те, що у 2021 році Національне агентство провело антикорупційну експертизу змін до постанови 321, якою, серед іншого, було встановлено, що повноваження Мінсоцполітики щодо ведення переліку підприємств, які мають право на виготовлення, постачання та ремонт засобів реабілітації, – не передбачено Законом України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» та створює умови для штучного обмеження конкуренції на ринку та корупційних зловживань.

У запропонованому проектом постанови регулюванні Національне агентство вбачає ризик запровадження старої схеми відсіювання «зайвих» підприємств, яка показала себе як неефективна та корупційна.

Крім того, зазначені підприємства включені Держлікслужбою до Реєстру осіб, відповідальних за введення медичних виробів, активних медичних виробів, які імплантується, та медичних виробів для діагностики *in vitro* в обіг.

Враховуючи викладене, наділення Фонду запропонованими повноваженнями вести перелік підприємств не відповідає закону, дублює функції Держлікслужби та не підтримується Національним агентством.

Рекомендації НАЗК:

виключити положення про покладення на Фонд повноважень щодо формування та ведення переліку підприємств, які здійснюють виготовлення, постачання та ремонт засобів реабілітації.

2.2. П. 40 постанови 321 пропонується доповнити положенням про те, що строк експлуатації засобів реабілітації продовжується на один рік у разі проведення післягарантійного ремонту таких засобів за шість місяців до закінчення їхнього строку експлуатації.

Разом з тим слід зазначити, що відповідно до законодавства України термін експлуатації та гарантію на продукцію, або її складові, встановлює виробник.

Виробник несе відповідальність за безпеку продукції згідно із законодавством України та Технічним регламентом.

Рекомендації НАЗК:

виключити зазначене положення.

2.3. П. 5 постанови 321 пропонується викласти у такій редакції:

«5. Засоби реабілітації, якими забезпечуються особи з інвалідністю, діти з інвалідністю та інші особи за рахунок коштів державного бюджету, технічні характеристики таких засобів реабілітації містяться в каталогу-класифікаторі засобів реабілітації та комплектувальних виробів для виготовлення протезів/ортезів, який формується та ведеться в установленому Мінсоцполітики порядку».

Відповідно до ст. 41 Закону органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування забезпечують доступ осіб з інвалідністю до інформаційних ресурсів щодо законодавчо визначених прав осіб з інвалідністю на реабілітацію, наявних можливостей для отримання реабілітаційних засобів і послуг, продукції протезно-ортопедичних підприємств, яка пройшла оцінку відповідності вимогам технічних регламентів або національних стандартів, тощо.

Ведення каталогу-класифікатора засобів реабілітації та комплектувальних виробів Законом не передбачено, як і повноважень Мінсоцполітики щодо встановлення порядку його формування та ведення.

В цілому наявність такого каталогу звужує можливість вибору особою з інвалідністю необхідного засобу реабілітації та обмежує підприємство у можливості використання необхідних комплектувальних виробів, що створює корупційні ризики у зазначеній сфері регулювання, оскільки каталог включає в себе обмежений перелік можливих засобів реабілітації та комплектувальних виробів.

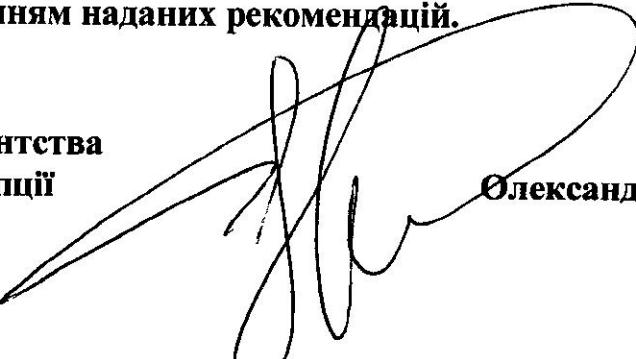
Рекомендації НАЗК:

виключити положення про ведення каталогу-класифікатора або як альтернативу передбачити можливість його наповнення безпосередньо протезно-ортопедичними підприємствами шляхом внесення продукції, яка пройшла оцінку відповідності вимогам технічних регламентів або національних стандартів, для інформаційного ознайомлення осіб з інвалідністю.

Висновок:

проект постанови містить корупціонні фактори та потребує доопрацювання з урахуванням наданих рекомендацій.

Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції

Олександр НОВІКОВ